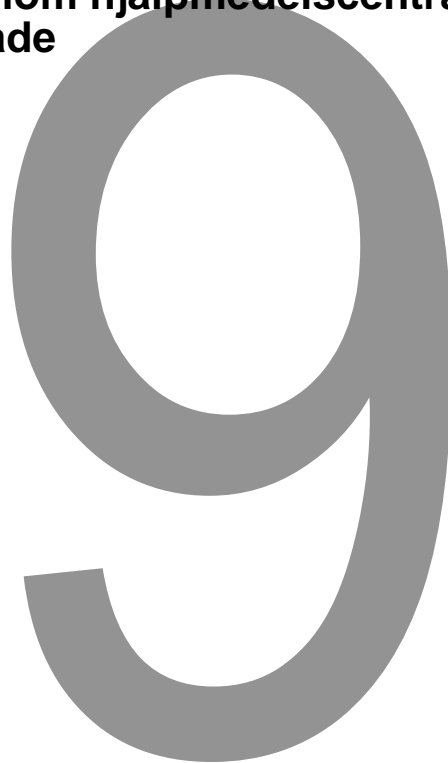

Översyn av gällande regelverk för hjälpmedel inom hjälpmedelscentralens ansvarsområde

Handlingar i ärendet:

Landstingsstyrelsens skrivelse till landstingsfullmäktige

Hjälpmedel i Jönköpings län

*Protokollsutdrag från landstingsstyrelsens sammanträde 2014-10-21, läggs
separat*

Landstingsfullmäktige

Översyn av gällande regelverk för hjälpmedel inom hjälpmedelscentralens ansvarsområde

Bakgrund

En översyn av regelverket för hjälpmedel har varit aktuell under flera år men flera större förändringar inom hjälpmedelsverksamheten samt kommunalisering av hemsjukvården har inväntats. Dessa förändringar har nu genomförts. Syftet är att anpassa regelverket till de förändringar som skett och att skapa ett tydligt arbetsredskap för medarbetarna. Målet är att våra länsinvånare skall få samma möjlighet till hjälpmedel oavsett bostadsort och aktuell huvudman (landsting eller kommun). Översynen har resulterat i förslag av vissa förändringar av dagens regelverk (bilaga, Hjälpmedel i Jönköpings län 2014).

Hjälpmedelspolicy

Förändringar som föreslås nedan grundar sig på befintlig hjälpmedelspolicy som har följande synsätt:

- Hjälpmedel ses som en del i en vård- och rehabiliteringsprocess, snarare än en isolerad produkt
- Behovsstyrning istället för diagnosstyrning
- Ökat egenansvar för brukare.

Hjälpmedel i Jönköpings län- handboken

Regelverket ”Hjälpmedel i Jönköpings län” är gemensamt för Landstinget och länets 13 kommuner. Folkhälsa och sjukvård ansvarar i dagsläget för förvaltning, publicering och stöd vid behov av tolkning av regelverket. Ny handbok kan publiceras efter beslut om föreslagna förändringar. Läns-LAKO 2014-04-28 rekommenderade kommunerna i Jönköpings län att anta Handboken för hjälpmedel senast hösten 2014.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att samma regler ska gälla oavsett boendeform, vilket innebär att den enskilde har ansvar för egenansvarsartiklarna. I de fall kommunerna vill tillhandhålla dessa produkter på det särskilda boendet kan detta ingå i boendets grundutrustning,

att hjälpmedelscentralen ej ska sälja egenansvarprodukter till privatpersoner. Undantag är kryckkäppar och vissa tillbehör till förskrivna hjälpmedel för att garantera säker produkt samt produkter som används i preventivt syfte, exempelvis för att förhindra fall eller för att möjliggöra hemgång från sjukhus och fortsatt behandling,

att vissa konsumentprodukter ska kunna förskrivas som hjälpmedel. Styrgruppen för hjälpmedelscentralen beslutar vilka produkter som kan vara aktuella och för vilken tidsperiod,

att hjälpmedel till barn och unga som möjliggör deltagande/delaktighet i lek och fritid ska kunna förskrivas som hjälpmedel för barn upp till 20 år. Avser ej hjälpmedel för speciella, fritt valda fritidsaktiviteter, t ex ridning, basket m m,

att bilanpassning ska erbjudas till personer som inte omfattas av det statliga bilstödet, max 3/4 basbelopp och får ej överstiga 50 procent av bilens värde,

att fritt val av hjälpmedel med ägandemodell införs för peruker, aktivrullstol, trehjulig cykel, vissa barnhjälpmedel samt konsumentprodukter. Hjälpmedelscentralen får även i uppdrag att ta fram förslag på hur förändringar i hälso- och sjukvårdslagen avseende hjälpmedel ska införas samt beräkna kostnader av detta,

att en tjänstemannagrupp bildas som svarar för samordning av de hjälpmedelsområden som ingår i "Hjälpmedel i Jönköpings län"- handboken samt

att löpande förvaltning, publicering och tolkning av regelverket ska ingå i hjälpmedelscentralens verksamhet.

LANDSTINGSSTYRELSEN

Håkan Jansson
Landstingsstyrelsens ordförande

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Hjälpmedel i Jönköpings län

2014

von Goes Lovisa

Förslag ändringar i handboken

2014-04-01

Innehållsförteckning

		Sida
Inledning	Uppdrag	2
	Mål och syfte	2
	Metod	2
Hjälpmedel i Jönköpings län	Handboken	3
	Hjälpmedelsverksamheten i Jönköpings län	3
	Hjälpmedelsverksamhet i samverkan	3
Vad är ett hjälpmedel?	Medicintekniska produkter	4
	Hjälpmedel enligt ICF	4
	Hjälpmedelspolicy i Jönköpings län	5
Tre nationella beslut som påverkar	1177.se	5
	Fritt val av hjälpmedel	6
	Konsumentprodukter	6
Den nya handboken - förslag	Egenansvar	7
	Konsumentprodukter o medicintekniska produkter	8
	Barn	8
	Bilanpassning	9
	Fritt val av hjälpmedel	9
Behov av fortsatt översyn	Avgifter	10
	Larm	11
Hjälpmedel i Jönköpings län	Den politiska processen	11
	Löpande förvaltning, publicering och tolkning	11

Inledning

Uppdrag

En översyn av regelverket har varit aktuell under flera år men inte genomförts i avvaktan på flera större förändringar inom hjälpmedelsområdet i Sverige. Flera av dessa förändringar är nu genomförda. Dessutom har ansvarsförhållandena inom hjälpmedelsområdet ändrats mycket i Jönköpings län i och med att hemsjukvården kommunaliserades 2013.

Mål och syfte

Syftet med att göra en översyn av regelverket nu är att anpassa det till de förändringar som skett och till den nya ansvarsfördelningen. Det viktigaste målet med översynen är att skapa ett tydligt regelverk som är ett bra arbetsredskap för medarbetarna och som är tillgängligt för länets invånare. Målet är även att samordna regelverket med temasidan och tjänsten ”Hitta och jämför hjälpmedel” inom 1177 som kommer att starta under sommaren 2014. Denna del av översynen omfattar endast hjälpmedelscentralens ansvarsområde.

Metod

Översynen har gjorts på uppdrag av styrgruppen för hjälpmedelsverksamheten i samarbete med avdelningen för Folkhälsa och sjukvård. En arbetsgrupp har svarat för genomförandet under hösten 2013 och våren 2014. Arbetsgruppen har bestått av

Susanne Almers, Folkhälsa och sjukvård
Lovisa von Goës, Hjälpmedelscentralen
Marie Kemi, Jönköpings kommun
Annmargereth Kvarnefors, Qulturum

Översynen har genomförts i form av 4 lärandeseminarier under hösten. Vid seminarierna har 90 representanter för förskrivare och ansvariga i kommuner och landsting deltagit. Alla olika förskrivande yrkesgrupper har varit representerade; arbetsterapeuter, sjukgymnaster/fysioterapeuter, logopedier och sjuksköterskor m fl. Representanter för handikapporganisationerna har deltagit i seminarierna.

Seminarierna har fokuserat på olika temaområden (omvårdnad, förflyttning, kommunikation-kognition och medicinska behandlingshjälpmedel). Föreläsningar har varvats med grupparbeten. Mellan seminarietillfällena har synpunkter samlats in i form av hemuppgifter och enkäter. Bland de mer uppskattade inslagen var de olika patientberättelserna om hur det är att vara beroende av hjälpmedel i det dagliga livet. Föreläsningarna som Mari Broqvist från Prioriteringscentrum i Linköping höll

fick mycket positiv respons. Hon pratade om sjukvårdens prioriteringar ur ett hjälpmedels- och rehabiliteringsperspektiv och gick igenom ett instrument för bedömning av behov på individnivå.

Samtliga deltagare har visat ett mycket stort engagemang under hela arbetet. Genom hemuppgifterna och enkäterna har merparten av länets förskrivare deltagit i det pågående arbetet och haft möjlighet att framföra sina synpunkter

Hjälpmedel i Jönköpings län

Handboken

”Hjälpmedel i Jönköpings län” är namnet på det gemensamma regelverket för kommunerna i Jönköpings län och landstinget för förskrivning av hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning. I dagligt tal kallas regelverket fortfarande för ”handboken”.

Det gemensamma regelverket för kommunerna och landstinget har funnits sedan 1992. Regelverket gäller för samtliga funktionshinderområden. I handboken finns regler för vem som kan få hjälpmedel, vem som får förskriva, regler om avgifter mm. Beslut om vilka regler som skall gälla fattas av politiska instanser i kommunerna och landstinget. Avdelningen för Folkhälsa och sjukvård på landstingets kansli ansvarar för löpande förvaltning av handboken. Beslut om mindre förändringar kan göras av styrgruppen för hjälpmedelsverksamheten.

Hjälpmedelsverksamheten i Jönköpings län

Landstinget i Jönköpings län har ansvar för hjälpmedel inom syn- och hörselområdet, medicinska behandlingshjälpmedel, ortopedtekniska hjälpmedel och de kommunikationshjälpmedel som kräver logopedens kompetens. Kommunerna ansvarar för resterande hjälpmedel till personer med bland annat rörelsehinder, begåvningshandikapp och psykiska funktionsnedsättningar oavsett boendeform.

Hjälpmedelsverksamhet i samverkan

---

1 januari 2013 startade samverkan om hjälpmedelsverksamhet mellan de 13 kommunerna och landstinget i Jönköpings län i en ny form. Parterna har tecknat samverkansavtal för perioden 2013 – 2015. Avtalen förlängs med ett år om ingen av parterna säger upp det.

En central tanke i samverkansavtalet kring hjälpmedelsfrågor är att boende i länet på lika villkor skall få tillgång till bra hjälpmedel och god service oavsett bostadsort och oavsett om det är Landstinget eller kommunen som är huvudman i det enskilda fallet. Dessutom skall samverkan kring hjälpmedelsfrågorna bidra till en rationell verksamhet sett ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Första året har kännetecknats av ett engagerat arbete från alla berörda parter inom styrgrupp, hos kunderna och personalen på hjälpmedelscentralen.

Vad är ett hjälpmedel?

Det finns ingen nationell definition på vad ett hjälpmedel är. Personer med funktionsnedsättning ska, enligt FN-konventionen för mänskliga rättigheter, beredas möjlighet till ett jämlikt och aktivt deltagande i samhällslivet. För att ge förutsättningar att leva ett liv med samma rättigheter, möjligheter och ansvar som andra i samhället behöver funktionshinder minimeras. Landsting och kommuner är enligt Hälso- och sjukvårdslagen (§ 3b respektive § 18b) skyldiga att tillhandahålla hjälpmedel. Varje sjukvårdshuvudman fastställer vilka enskilda produkter hälso- och sjukvården tillhandahåller som personliga hjälpmedel i det dagliga livet. Det finns inga formella möjligheter för den enskilda att överklaga ett beslut.

Medicintekniska produkter

En medicinteknisk produkt är en produkt som enligt tillverkarens uppgift ska användas för att bland annat

- påvisa, förebygga, övervaka, behandla eller lindra en sjukdom (exempelvis ventilatorer),
- påvisa, övervaka, behandla, lindra eller kompensera en skada eller ett funktionshinder (exempelvis hörapparater och rullstolar),
- undersöka, ändra eller ersätta anatomin eller en fysiologisk process (exempelvis proteser).

Att ett hjälpmedel är en medicinteknisk produkt innebär att tillverkarna har ansvaret för att produkter som sätts ut på marknaden uppfyller gällande krav i det medicintekniska regelverket. Det ställs bland annat krav på att sådana produkter ska vara försedda med CE-märkning när de släpps ut på marknaden. Märkningen innebär att tillverkaren försäkrar att produkten är korrekt kontrollerad och att den uppfyller gällande krav.

Hjälpmedel enligt ICF

ICF är en hälsoklassifikation, och inte en sjukdomsklassifikation, och används inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skola och barnomsorg, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan m.fl. Enligt ICF är hjälpmedel en omgivningsfaktor (produkter och teknik).

Hjälpmedel är en av flera omgivningsfaktorer som kan underlätta eller hindra såväl aktivitet, delaktighet som kroppsfunction/-struktur.

Hjälpmedelspolicy i Jönköpings län

2009 fastställdes en hjälpmedelspolicy i Jönköpings län.

Målet med hjälpmedel är att

- förbättra eller vidmakthålla funktion och förmåga
- kompensera för aktivitetsbegräsning

Hjälpmedel är en del i vård och behandling och frikopplas inte från andra vård- och behandlingsinsatser. Hjälpmedelsverksamheten ska vila på de grunder som anges i Hälso- och sjukvårdslagen samt följa de etiska principer för prioritering som gäller för hälso- och sjukvård. Grundprincipen för hjälpmedelsverksamheten ska vara en god hjälpmedelsförsörjning och service på lika villkor för alla invånare.

Sjukvårdshuvudmännens ansvar och utgångspunkt för förskrivningen av ett personligt hjälpmedel är att

- hjälpmedlet är en del av rehabilitering, habilitering, vård och behandling och är medicinskt motiverat
- hjälpmedlet kräver hälso- och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning, utprovning och anpassning
- behovsbedömning sker utifrån helhetsbedömning av personens situation
- gemensamma riktlinjer i Jönköpings län följs

Produkter som ligger utanför sjukvårdshuvudmännens ansvar benämns som egenansvarsprodukter. De kräver inte hälso- och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning, utprovning och anpassning och kan inte motiveras medicinskt som en del i en behandling. Personen kan själv bedöma sitt behov av dessa och produkterna är i stor omfattning tillgängliga i handeln. För dessa produkter har personen ett eget ansvar att införskaffa och bekosta vid behov.

Tre nationella beslut som påverkar

1177

Regeringen har beslutat att satsa på information om hjälpmedel till allmänheten. 1 juli 2014 kommer en temasida om hjälpmedel och en tjänst som heter ”Hitta och jämför hjälpmedel” att finnas på 1177. Målsättningen med detta är att invånarna skall få tillgång till information om hjälpmedel, få kännedom om vilka regler och avgifter som gäller, jämföra olika produkter samt att stärka invånarnas möjlighet att påverka valet av hjälpmedel.

En förutsättning för detta är en gemensam hjälpmedelsdatabas. Varje landsting och/eller kommun skall hämta information från den gemensamma databasen men också leverera uppgifter till den samma om vilka hjälpmedel respektive län

tillhandahåller. För att undvika dubbelarbete måste arbetet med det nya regelverket på sikt samordnas med den lokala informationen om hjälpmedel på 1177.

Fritt val av hjälpmedel

Regeringen har lagt fram en lagrådsremiss i december 2013. Den innebär att Hälso- och sjukvårdslagen och Patientsäkerhetslagen föreslås ändras från och med 1 juli 2014. Förslaget innebär att

- Sjukvårdshuvudmännen skall erbjuda den enskilde att välja hjälpmedel när det finns flera likvärdiga hjälpmedel tillgängliga inom landstinget eller kommunen. Hjälpmedlet anses vara tillgängligt om sjukvårdshuvudmannens tillhandahållande är förenligt med gällande upphandlingslagstiftning. Den enskildes val skall tillgodoses om det med hänsyn till den enskildes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat.
- Den enskilde skall ges individuellt anpassad information om de hjälpmedel som finns.
- Sjukvårdshuvudmannen kan erbjuda förskrivning genom fritt val av hjälpmedel med så kallat eget ägande.

Verksamheten och regelverket måste anpassas till de nya lagkraven.

Konsumentprodukter

Sveriges Kommuner och Landsting uppdrog i november 2012 åt HI¹ att utreda förutsättningar för att inom hälso- och sjukvården kunna förskriva konsumentprodukter som hjälpmedel. Konsumentprodukter har i uppdraget definierats som produkter som är utvecklade för konsument men som kan kompensera funktionsnedsättning och som finns tillgänglig på konsumentmarknaden.

En genomförd rättsutredning visar att det inte finns några juridiska hinder för att förskriva konsumentprodukter som hjälpmedel. Det finns dock vissa förutsättningar som påverkas när hjälpmedlet som förskrivs inte är en medicinteknisk produkt. En medicinteknisk produkt är provad för sitt användningsområde med tanke på användarens funktionsnedsättning och den uppfyller de särskilda krav som ställs på medicintekniska produkter. Eftersom konsumentprodukter inte har genomgått samma provning måste vårdgivaren ha rutiner för att bedöma att produkten är patientsäker för användaren och för sitt användningsområde och genomföra riskanalyser på grupp- eller individnivå. Om en konsumentprodukt orsakar en vårdskada gäller inte patientskadelagen och patienten kan inte räkna med att erhålla ersättning från patientförsäkringen. Detta leder till att vården inte ges på lika villkor. Vårdgivaren måste därför ha rutiner för att informera patienten om skillnaderna så att patienten själv kan välja vilket hjälpmedel han eller hon föredrar.

---

¹ Hjälpmedelsinsitutet

Utredningen föreslår ändringar i författningar för att möjliggöra förskrivning av konsumentprodukter på samma villkor som medicintekniska produkter.

Medicinteknisk produkt	Konsumentprodukt
CE-märkt	Nej
Utvecklats för målgruppen hjälpmedelsanvändare	Nej, men användningsområde kan sammanfalla
Risicanalys av tillverkaren. Testad	Ja, men inte mot målgruppen.
Tillbudshantering/Läkemedelsverket och IVO	Ja, men till Konsumentverket
Spårbarhet på produkten	Nej, men på gång inom EU
Patientskadeersättning	Nej

Många andra landsting och kommuner förskriver redan idag konsumentprodukter inom området kommunikation och kognition.

Förslag till förändringar i dagens regelverk

I följande avsnitt presenteras de områden där det finns förslag att ändra eller förtydliga nuvarande regelverk. Förslagen baseras på lagändringar som kommer under 2014, synpunkter som kommit fram under lärandeseminarierna och den erfarenhet av de vanligaste frågeställningarna som kommer till hjälpmedelscentralen eller avdelningen för Folkhälsa och sjukvård. Områden och regler där det inte föreslås någon ändring beskrivs inte.

Egenansvar

Våren 2010 fattades ett politiskt beslut om att vissa enklare hjälpmedel, sk egenansvarsprodukter, som inte kräver sjukvårdens kompetens inte längre skulle kunna förskrivas. Syftet med beslutet var att överföra resurser till hjälpmedel för kommunikation och kognition.

Förslag

- Samma regler bör gälla oavsett boendeform vilket innebär att den enskilde personen har ansvar för egenansvarsartiklarna. I de fall kommunerna vill tillhandhålla dessa produkter på särskilda boendet kan detta ingå i boendets grundutrustning.
- Hjälpmedelscentralen skall inte försälja egenansvarsprodukter utom kryckkäppar och tillbehör till förskrivna hjälpmedel såsom korg, bricka m fl för att garantera en säker produkt genom val av rätt tillbehör samt produkter t ex griptång och strumppådragare, som krävs för att möjliggöra hemgång från sjukhus i samband med operativt ingrepp.

Konsekvens

Förändringen är i stort sett kostnadsneutral då den intäkt som funnits motsvarar

minskade kostnader för lager, fakturering mm. Arbetet för länets förskrivare kan minska beroende på hur tillhandahållet skett 2010 – 2013.

Konsumentprodukter och medicintekniska produkter

Det sker hela tiden en utveckling i samhället och ny teknik utvecklas som är till stor nytta för personer med funktionsnedsättning. Smarta telefoner, surfplattor och appar kan i vissa fall ersätta speciella hjälpmedel till en betydligt lägre kostnad.

Förslag

Konsumentprodukter skall kunna förskrivas:

- Styrgruppen beslutar om vilka produkter som kan vara aktuella och för vilken tidsperiod.

Konsekvens

Viss ökning av kostnaderna för hjälpmedel kan förväntas då målgruppen totalt kommer att öka. Det finns flera studier som visar att förskrivning av denna typ av produkter till personer med olika psykiska funktionsnedsättningar är mycket kostnadseffektiva ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Inom den grupp av personer som erhåller avancerade hjälpmedel idag kommer en betydande minskning av kostnaderna att ske, dock är denna grupp inte så stor.

Förskrivning av smarta telefoner, surfplattor och liknande hjälpmedel kräver ökad kompetens både hos förskrivare och på hjälpmedelscentralen. Beroende på behov och utveckling krävs eventuellt förstärkning av resurser och kompetens på hjälpmedelscentralen.

Barn

Barn skall, enligt barnkonventionen ha rätt till lek och utveckling som är anpassad till deras sjukdomstillstånd i en miljö som skall vara utformad för att möta deras behov. Staten och offentliga aktörer är skyldig att skapa en miljö som möjliggör överlevnad och maximal utveckling av barnet till dess fulla potential. Enligt artikel 31 skall varje barn ha rätt till lek, vila och fritid.

Detta medför att begreppet fritid är annorlunda för barn än för en vuxen. Enligt dagens regelverk kan hjälpmedel inte förskrivas för fritidsaktiviteter eller fritidsboende. För ett barn kan fritid vara att följa med kompisarna till fotbollsplanen eller att ”cykla ner på stan”. Ibland kräver detta en annan rullstol än den som passar i skolan och hemmet. För de mindre barnen kan det handla om specialstolar för att komma ner till golvet och leka eller att ”klättra upp i stolen” som andra småbarn lär sig. Behoven är oftast övergående under loppet av några år.

Förslag

Att extra hjälpmedel eller vissa specialfunktioner inom huvudmannens sortiment, som möjliggör att barn deltar i normala aktiviteter för lek och fritid, skall kunna

förskrivs till barn upp till 20 år efter särskild prövning. Hjälpmedel skall dock ej förskrivs för speciella, fritt valda fritidsaktiviteter t ex ridning, skidåkning, basket mfl.

Konsekvens

Detta kan medföra en mindre kostnadsökning men några barn har redan idag erhållit hjälpmedel i enlighet med ovan. Ovanstående förändring av reglerna medför att ”kontroversiella” diskussioner kan undvikas och underlättar för både familjer och förskrivare.

Bilanpassning

Bilanpassning kan idag förskrivs till person med sådan funktionsnedsättning att allmänna kommunikationer inte kan användas. Bilanpassning kan enbart förskrivs till personer som inte omfattas av det statliga bilstödet.

Förslag

Bilanpassning skall erbjudas till personer som inte omfattas av det statliga bilstödet som behöver anpassning

- av hand- och fotreglage för att kunna köra bilen själv
- för att ta sig i och ur bilen på förar- eller passagerarsidan
- för fastsättning av rullstol som förarsäte om det är en förutsättning för att kunna köra bilen
- behovet ska vara regelbundet och kontinuerligt hela året, minst 2 gånger per vecka.
- bidrag utgår inte till utrustning som finns att tillgå hos billeverantör som standard- eller extrautrustning
- bidrag skall utgå med max 3/4 basbelopp och får inte överstiga 50 % av bilens värde.
- bilbidrag kan förnyas som oftast vart 9:e år

Konsekvens

Ovanstående förslag innebär att bidraget inte täcker hela anpassningen för 20 % av personerna. Huvudmannens kostnad blir c:a 40 tkr lägre per år.

Fritt val av hjälpmedel

Det är svårt att bedöma vilka konsekvenser ett införande av fritt val av hjälpmedel får. Det finns produktområden där det alternativa sättet att tillhandahålla hjälpmedel får extra stor betydelse för berörda personer.

Förslag fritt val

Fritt val av hjälpmedel med ägandemodeller föreslås införas inom nedanstående produktgrupper:

- Peruker
- Aktivrullstol
- Trehjulig cykel
- Vissa barnhjälpmedel
- Konsumentprodukter

Att erbjuda valfrihet inom tillgängligt sortiment och fritt val för övriga hjälpmedelsområden

Konsekvenserna av att erbjuda valfrihet inom tillgängligt sortiment och fritt val för övriga hjälpmedelsområden är svåra att överblicka och beräkna. Om många personer väljer att utnyttja ett fritt val kommer möjligheten till återanvändning att minska klart. Under 2013 var 75 % av de hjälpmedel som förskrevs begagnade. Detta bör därför analyseras mer noga innan beslut tas.

Förslag fortsatt utredning

Att hjälpmedelscentralen får i uppdrag att ta fram förslag på hur lagrådsremissens intentioner skall kunna införas och beräkna konsekvenserna av detta. Ett förslag skall presenteras för styrgruppen under hösten 2014.

Att fritt val av peruker, trehjuliga cyklar, aktivrullstolar, vissa barnhjälpmedel och konsumentprodukter inom området kommunikation och kognition införs från och med 1 januari 2015.

Behov av fortsatt översyn

Avgifter

Idag finns olikheter mellan olika typer av behandlingshjälpmedel både när det gäller avgiftens belopp och om hjälpmedlet omfattas av avgifter eller inte.

I flera län i Sverige finns en generell avgift för hjälpmedel på 100 – 150 kronor per hjälpmedel eller förskrivningstillfälle.

Förslag

En översyn bör göras över vad som är ett behandlingshjälpmedel och vilka avgifter som skall finnas inom hjälpmedelsområdet så att likhet skapas.

Inga ytterligare avgifter för hjälpmedel bör införas i avvaktan på ovanstående översyn.

Larm

Enligt dagens regelverk kan olika typer av larm förskrivas. Det är dels medicinska larm såsom ep-larm men också närlarm som kan användas inom en bostad för att påkalla uppmärksamhet.

Inom kommunerna används olika typer av trygghetslarm både i särskilt och ordinärt boende. Anpassning av dessa larm kan förskrivas individuellt till personer som inte kan använda larmen i originalutförande. De finns olika typer av larm, kompetens och rutiner i alla kommuner. Efterfrågan på larm som når längre och som innehåller möjlighet att spåra var en person befinner sig efterfrågas allt mer. Ofta kallas dessa "GPS-larm" som är en av de tekniker som kan användas. De flesta kommunerna har någon typ av GPS-larm.

Förslag

En fortsatt diskussion om eventuell samordning av rutiner och teknik för olika typer av larm i länet bör ske.

"Hjälpmedel i Jönköping län" - handboken

Regelverket Hjälpmedel i Jönköping är gemensamt för de 13 kommunerna och landstinget. Regelverket omfattar samtliga hjälpmedelsområden; syn, hörsel, ortopedi, rörelsehinder, medicinska behandlingshjälpmedel m fl.

- Övergripande beslut fattas av politiska instanser i kommunerna och landstinget.
- Styrgruppen för hjälpmedelsverksamheten har mandat att göra mindre ändringar och bereder regeländringar och andra frågor rörande hjälpmedel inom kommunernas ansvarsområde innan de förs vidare för politiska beslut
- Avdelningen för Folkhälsa och sjukvård har mandat att göra mindre ändringar och bereder regeländringar och andra frågor rörande hjälpmedel inom syn-, hörsel-, ortopedtekniska hjälpmedel och medicinska behandlingshjälpmedel innan de förs vidare för politiska beslut

Förslag till komplettering av ovanstående

- En tjänstemannagrupp bildas som svarar för samordning av de olika funktionshinderområdena. Gruppen skall bereda ärenden av gemensam natur för politiska beslut
- Resurser för löpande förvaltning, publicering och tolkning av regelverket skall placeras på hjälpmedelscentralen. Finansiering bör delas av landstinget och kommunerna i lika delar.

Landstingsstyrelsen §§ 127-147

Tid: 2014-10-21, kl: 13:00-15:45

Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 137 Översyn gällande regelverk för hjälpmedel inom
Dnr hjälpmedelscentralens ansvarhetsområde
LJ2014/ Föreligger förslag till en översyn av ovan rubricerade
919 regelverk.

Vid dagens sammanträde besvaras den fråga som uppkom vid planeringsdelegationens sammanträde avseende hur processen med översynen förankrats hos Länsrådet för funktionsnedsättning och andra brukarorganisationer.

Maria Frisk vill tydliggöra vikten av att remissprocesser framöver säkras upp att Länsrådet för funktionsnedsättning och brukarorganisationer ingår.

Carina Ödebrink yrkar på att översynen av regelverket skickas till Länsrådet för funktionsnedsättning samt vill till protokollet göra följande anteckning:

”Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att verka i vardagen på lika villkor vad gäller delaktighet och tillgänglighet.

Vi anser därför, i enlighet med regeringen, att ett nationellt regelverk och ett samlat huvudmannaskap för hjälpmedel tas fram.

Vi anser vidare att frågan om nytt regelverk för hjälpmedel bör skickas till Länsrådet för funktionsnedsättning, för remissyttrande.

I Carina Ödebrinks yrkande instämmer Malin Wengholm.

Beslut

Ordföranden ställer proposition på ovanstående yrkande och finner att landstingsstyrelsen beslutar i enlighet med föreliggande förslag.

Votering begärs och genomförs med följande propositionsordning:

De som bifaller föreliggande förslag röstar JA.

De som bifaller Carina Ödebrinks förslag röstar NEJ.

Landstingsstyrelsen §§ 127-147

Tid: 2014-10-21, kl: 13:00-15:45

JA röstar följande nio (9) ledamöter:

Maria Frisk, Rune Backlund, Lena Skaring Thorsén, Märta Svärd, Martin Hytting, Lilian Sjöberg-Wärn, Malin Wengholm, Torbjörn Eriksson och Håkan Jansson.

NEJ röstar följande sex (6) ledamöter:

Marcus Eskdahl, Anders Berglund, Ann-Christin Göransson, Agneta Johansson, Tobias Gyllensten och Carina Ödebrink.

Landstingsstyrelsen föreslår således landstingsfullmäktige besluta

att samma regler ska gälla oavsett boendeform, vilket innebär att den enskilde har ansvar för egenansvarsartiklarna. I de fall kommunerna vill tillhandhålla dessa produkter på det särskilda boendet kan detta ingå i boendets grundutrustning,

att hjälpmedelscentralen ej ska sälja egensansvarprodukter till privatpersoner. Undantag är kryckkäppar och vissa tillbehör till förskrivna hjälpmedel för att garantera säker produkt samt produkter som används i preventivt syfte, exempelvis för att förhindra fall eller för att möjliggöra hemgång från sjukhus och fortsatt behandling,

att vissa konsumentprodukter ska kunna förskrivas som hjälpmedel. Styrgruppen för hjälpmedelscentralen beslutar vilka produkter som kan vara aktuella och för vilken tidsperiod,

att hjälpmedel till barn och unga som möjliggör deltagande/delaktighet i lek och fritid ska kunna förskrivas som hjälpmedel för barn upp till 20 år. Avser ej hjälpmedel för speciella, fritt valda fritidsaktiviteter, t ex ridning, basket m m,

att bilanpassning ska erbjudas till personer som inte omfattas av det statliga bilstödet, max 3/4 basbelopp och får ej överstiga 50 procent av bilens värde,

att fritt val av hjälpmedel med ägandemodell införs för peruker, aktivrullstol, trehjulig cykel, vissa barnhjälpmedel samt konsumentprodukter. Hjälpmedelscentralen får även i uppdrag att ta fram förslag på hur förändringar i hälso- och sjukvårdslagen avseende hjälpmedel ska införas samt beräkna kostnader av detta,

Landstingsstyrelsen §§ 127-147

Tid: 2014-10-21, kl: 13:00-15:45

att en tjänstemannagrupp bildas som svarar för samordning av de hjälpmedelsområden som ingår i ”Hjälpmedel i Jönköpings län”- handboken samt

att löpande förvaltning, publicering och tolkning av regelverket ska ingå i hjälpmedelscentralens verksamhet.

Reservation Socialdemokraterna till förmån för eget yrkande.

Utdrag: Landstingsfullmäktige

Vid protokollet

Siw Kullberg

Justeras

Håkan Jansson
Landstingsstyrelsens ordförande

Malin Wengholm

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Sandqvist